

Ara ens sotmeten titllant-nos d'excloents

—Josep Palou, escriptor i polític—

QUIM GIBERT

Josep Palou

Foto: «El Punt» O. Ribé

—Constatar que la identitat dels mallorquins és la catalana i no cap altra és un impacte dolorós i difícil de pair?

—Ben al contrari: és una sensació d'alliberament molt satisfactòria. Quan vaig descobrir que era català, em vaig sentir orgullós de formar part del poble que ha donat a la història personatges com el rei En Jaume, Ramon Llull, Ausiàs March, Antoni Gaudí o Francesc Macià, i de saber que no tenia res a veure amb elements com Pizarro, Hernán Cortés, Felipe V, Francisco Franco i tota aquesta xurma (ara hi podríem afegir Aznar, «Gran Hermano», el Real Madrid, etc.).

—Quins són el detonant o les circumstàncies que et permeten de descobrir que la identitat catalana és la teva autèntica identitat?

—Com sol passar, el detonant fou una agressió del colonitzador. Abans de comprendre que era català, vaig descobrir que no era espanyol. En l'any 1990, encara era dels qui creien que Espanya tenia solució, que acabarien acceptant-nos, amb la nostra llengua i la nostra personalitat. Sóc professor d'institut i em pensava que era qüestió de temps que el professorat foraster aprengué català i fes les classes en aquesta llengua. Al cap i a la fi la Llei de Normalització Lingüística, a les Balears, només tenia quatre anys de vida; emperò, quan la direcció del centre proposà de fer un dels cinquanta grups totalment en català, tots els espanyols hi reaccionaren visceralment en contra, tant els «fatxes» com els «progres». Allò em va fer obrir els ulls: si aquells individus eren espanyols,

jo,

Josep Palou Mas (Ciutat de Mallorca, 1963) és professor tècnic de Formació Professional. L'any 1993 va escriure la novel·la negra *La gallina cega* (Edicions La Magrana) i, en 1999, un assaig interessantíssim: «*El País*», *la quinta columna. L'anticatalanisme d'esquerres* (Edicions Documenta Balear). Ha estat militant d'Esquerra Republicana de les Illes Balears i Pitiüses i actualment és membre actiu de l'organització Lobby per la Independència.

evidentment, no ho era.

—Pots detallar-nos el teu procés de retrobament identitari?

—Gràcies al merder que els espanyolistes muntaren al centre, vaig tenir l'oportunitat d'entrar en contacte de forma més estreta amb professors independentistes, amb els quals vaig connectar immediatament. Llavors vaig començar a llegir autors i publicacions que, entre altres coses, explicaven la catalanitat de Mallorca, i acceptar aquest fet fou instantani. La causa no solament em va convèncer, sinó que tot d'una me'n vaig fer militant.

—Com vius inicialment aquesta situació identitària envers tu mateix i envers els altres?

Per començar, vaig constatar que els professors forasters eren agents de la colonització, i això em va fer revisar tota la meua educació. Vaig descobrir que havia estat víctima de la manipulació; una manipulació molt educada i «progre», diferent de la brutal opressió del franquisme, però que m'havia confós i havia ocultat la meua vertadera identitat. També vaig començar a veure amb uns altres ulls els mitjans de comunicació espanyols.

—Penses que el gruix dels mallorquins pressenten que la seva identitat és catalana i que tard o d'hora s'ho han hagut de plantejar en la intimitat?

—Segur que molts s'ho han plantejat, per no dir tots; el mal és que fins ara ho han fet amb el cap embullat per la colonització. A principis dels setanta va escl-

tar la discussió del nom de la llengua: que si mallorquí, que si català. Els mallorquins espanyolistes es disfressaren de «mallorquinistes», perquè d'admetre que parlam català a acceptar la catalanitat hi ha un sol pas. Mentre va durar aquella brega de negres, els forasters es van fer un tip de riure, i l'espanyolització va avançar a tota marxa. Ara, emperò, fins i tot el PP de les Balears accepta la unitat del català i s'ha encetat l'autèntic debat: el conflicte mallorquí-foraster, o, cosa que és el mateix, català-espanyol. Aquí és on ens la jugam; un cop guanyada la batalla, acceptar la catalanitat serà com descabdellar fil d'una troca.

—Els mallorquins que no s'adonen dels seus trets identitàris catalans és perquè en el fons del fons no els volen veure?

—Si n'hi ha que no els volen veure és perquè Espanya, per mitjà de la premsa d'ocupació, ha difós durant moltes dècades la mentida d'un imperialisme català que vol absorbir els mallorquins. I ens ha fet creure que el mallorquí és una llengua de tercera categoria, «cosa de payeses», i que parlar mallorquí a un foraster és una manca de respecte.

—Per què creus que molts mallorquins no han desenvolupat un procés similar al teu vers a la catalanitat?

Són molts anys de colonització mental. Per una banda, encara patim les conseqüències del franquisme, i, per una altra, la manipulació dins l'educació i els mitjans de comunicació no s'atura.

—De quina manera caldria explicar i transmetre la catalanitat als mallor-

quins, en particular, i a la gent dels Països Catalans, en general?

—Més que no pas explicar la catalanitat, el que hem de fer és enfrontar-nos al colonitzador, denunciar les seves agressions i provocar-lo perquè entri en el debat. Quan dic «agressions» em refereixo a espoli fiscal, imposició lingüística, substitució cultural, etc., exposant sempre els casos més concrets possibles. Així és com podem fer que Espanya quedi amb el cul a l'aire. Quan un mallorquí, o un català en general, veu amb els seus propis ulls l'autèntica cara del colonitzador, comença a reflexionar i a plantejar-se moltes coses. En aquest sentit Aznar ens ha deixondit molt. Aquesta és una regla universal que molts lluitadors han experimentat en la seva pròpia carn, des de Braveheart fins a Francesc Macià, passant per George Washington, José Martí i Mahatma Gandhi. En canvi, si ens dedicam a llegir la lliçó de la catalanitat a la nostra gent, en pla il·lustrat, aviat ens enviaran a fregir ous de lloca.

—Com dissuadir aquesta progressiva castellanització (i afrancesament) ambiental que subtilment, en aquests darrers vint-i-cinc anys de «democràcia espanyola», s'ha instal·lat en els topants més inhòspits dels Països Catalans?

—L'única manera de fer-ho és perdre la por de parlar clar: no fer concessions. Si proclamam sense embuts que volem la independència, que l'única llengua oficial de Catalunya ha de ser el català i que l'espanyol (com el francès) és una llengua d'ocupació, la gent ens entendre i ens farà costat. Però, si anam amb collonades, com reivindicar un «bilingüisme real», dir que es pot ser espanyol i català alhora, defensar l'edició de llibres i programes informàtics en espanyol, o proposar la reforma de l'Estat espanyol, aleshores l'únic que fem és confondre la nostra gent. Amb això em referesc tant a CIU com a ERC, que teòricament haurien de ser els primers interessats en la defensa de la identitat nacional, perquè és el que els diferencia dels partits espanyols.

—Què diries a Pilar Rahola quan constata (Avui, 14.10.1999): «No tenim un país acomplexat; tenim només acomplexada la part del país que viu normalment en català. No fos cas que, fins i tot quan ho som, semblem massa catalans.»?

—Li demanaria coherència. Que deixàs

de col·laborar en els mitjans de comunicació en espanyol, perquè l'únic que aconseguix és legitimar la seva nefasta presència a Catalunya. Que no perdés més temps escrivint llibres sobre qüestions que no fan avançar l'alliberament de Catalunya. Com va dir Companys: al món hi ha molta gent disposada a lluitar per causes nobles, però Catalunya només ens té a nosaltres. I que retornàs a la seva figura pública de militant independentista. No ens podem permetre de perdre pel camí gent com Pilar Rahola.

—Si ara mateix et fessis càrrec d'un àmbit de poder des del qual poguessis redreçar el català i els seus referents identitaris, quines serien les mesures que prendries immediatament?

—Oficialitat única del català. Campanyes de patriotisme desacomplexat. Promoció intensiva dels mitjans en català. Càrregues específiques per als mitjans en altres llengües que vulguin editar a Catalunya, fins al punt que els surti més rendible de fer-ho en català. Obligació d'emetre en català per a totes les emissores de ràdio i televisió que es transmeten per la xarxa terrestre. Programació d'un 60%, com a mínim, d'intèrprets en català en les emissores de ràdio musicals.

—¿Els catalanoparlants s'estimen més l'abnegació, la resignació, el silenci, abans d'haver de passar per conflictius, antipàtics, egoistes?

—Tenint en compte la colonització mental a què hem estat sotmesos, la quantitat de catalans combatius que donen la cara dia rere dia indica un altíssim grau de vitalitat nacional.

—Franz Fanon va deixar escrit (dins el llibre *Los condenados de la tierra*, p. 48) que l'autodestrucció col·lectiva és «un dels camins per on s'allibera la tensió muscular del colonitzat». Què en penses?

—Sí, les bregues tribals són producte de la colonització. Un claríssim exemple d'això són els enfrontaments entre CIU i ERC i entre PSM i UM. Ja passa d'hora que s'adonin que estan fent el joc a Espanya i que perjudiquen els catalans. A les Balears la derrota del Pacte de Progrés s'ha vist agreujada per la negativa de renovar el Pacte a Mallorca, on encara era possible, i el motiu han estat precisament les desavinences entre PSM i UM. Ara en pagam les conseqüències amb una UM en mans del PP. Per cert,

que la victòria del PP demostra un cop més la condició colonial de les Illes. Abans de les eleccions, la majoria de mitjans ja vaticinaven que l'allau de forasters arribats els darrers anys afavoriria els partits espanyols, i així ha estat. Aquesta mal anomenada «immigració» es tracta en realitat de colons que vénen a explotar els nostres recursos en benefici propi, sense que els importi gens ni mica la protecció del territori o la identitat del poble que els acull, i per això voten PP. Aquest ha estat un dels factors que han fet tombar la balança a favor d'aquest partit, tot i que cal no oblidar que ha estat per ben poc.

—Com recupera l'autoestima una col·lectivitat com la nostra, històricament maltractada des de fa més de tres segles?

—Donant exemple de valentia i coherència a la nostra gent. Perdent la por envers el colonitzador i parlant clar. Abans ens sotmetien per força; ara ho fan titllant-nos de racistes, xenòfobs, intolerants, excloents, etc. La solució és no acollonir-nos i mantenir-nos fermes en la nostra posició. Donem temps al temps i veurem que una acusació sense fonament perd aviat credibilitat. Per una altra banda, no oblidem que l'acusació de racisme és la darrera arma que resta al colonitzador, o sigui que, com més ens donin aquest qualificatiu, millor, perquè vol dir que anem bé. El que no podem esperar de cap manera és que avançarem vers la independència amb l'enhonorabona i els aplaudiments dels espanyols.

—La catalanitat és connotada negativament en alguns punts dels Països Catalans. Quins suggeriments faries a tots els qui no gosen sortir de l'armari per raons identitàries?

—Com ja he dit, opino que la reivindicació de la catalanitat s'ha deixat en un segon terme i que cal fer el màxim esforç per provocar el colonitzador. Primer de tot hem de demostrar a la nostra gent que ser espanyol és un negoci ruïnós i també una agressió a la nostra identitat, i deixar per a més endavant la qüestió de la catalanitat. L'enfrontament amb Espanya és una lluita que uneix els Països Catalans, perquè és un enemic comú, fins i tot per a aquells que encara no tenen gens clar que són catalans però veuen perjudicades la seva butxaca i la seva qualitat de vida.◆